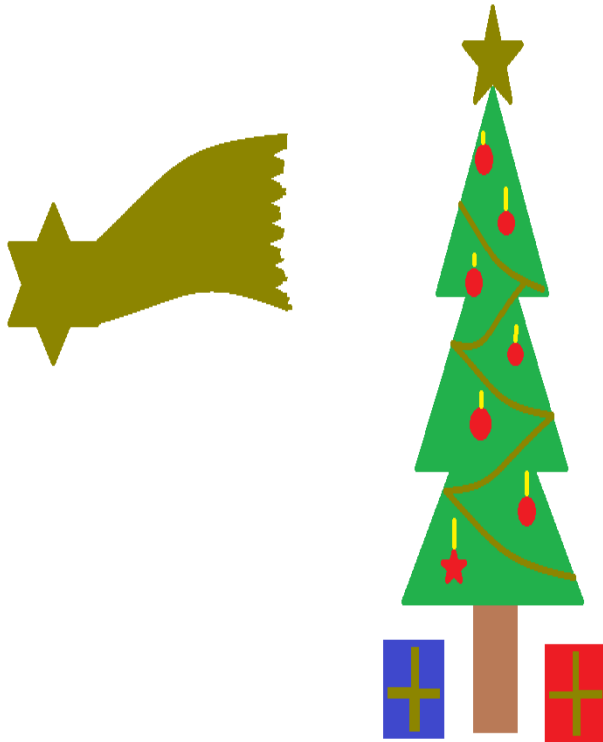

Pukanské zvesti

občasník evanjelikov augsburského vyznania v Pukanci

22 číslo

december 2020

Vítam vás Vianoce!

Vítam vás, Vianoce,
vy sviatky radosti,
vy sviatky pokoja,
lásky a svornosti.

Vítam vás Vianoce,
ste znakom milosti,
zoslanej nám z neba,
vo svätej Bytosti.

Vitajte ! Vianoce !
s narodeným Pánom
idúcim spasieť svet
spiaci v hriechu samom.
M.Rázus

Zamyslenie

Tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho. (Ján 3, 16)

Milí bratia a sestry, v básni „Milým Vianociam“ napísal Svetozár Hurban Vajanský tieto slová: „A vždy ste svieže, vždy ste nové, i staré srdce tíško mladne, veď rozpomienka mocne zve až v detstva nášho chvíle ladné ... Tak mnohé v svete zunuje sa, ľud novoty len búrne žiada: vám v ústrety však ticho plesá a staré zvyky srdcom hľadá.“

Áno mení sa tvár sveta, mení sa aj tvár Vianoc, ale ich kúzlo predsa trvá. Štedrý večer je sviatok rodiny, keď sa každý, kto len môže, usiluje byť doma, v kruhu svojich najbližších. Je to sviatok detí, lebo nikto sa nedokáže radowať tak ako práve deti. Ak chceme vidieť, prežiť niečo pekné a čisté v tomto svete, pozerajme chvíľu na rozradostené, natešené tváre našich detí. Vianoce sú sviatky svetla, vianočných kolied, vianočných piesní, aj pradávnych vianočných zvykov. K tomu všetkému pristupuje niečo nepomenovateľné, čo vytvára vianočnú náladu. Toto všetko môžeme a mali by sme prežívať vo vzájomnej láske, náklonnosti, ľudskosti. Sme šťastní a mali by sme byť Pánu Bohu vďační za každé nové Vianoce, ktoré môžeme spoločne tráviť, aj za tieto, do ktorých práve vstupujeme. Uvedomujeme si zároveň, že podstata Vianoc je hlbšie než všetko toto. Všetky uvedené a mnohé ďalšie znaky Vianoc získavajú svoje ozajstné bohatstvo až vtedy, keď prijmemo poslanstvo, ktoré nám prinášajú. Vianoce nám prinášajú zvesť o dieťati v betlehenských jasličkách. Narodil sa v maštali, v chudobe, už ako maličkého ho ohrozoval krutý kráľ Herodes. Ale Božie plány sú silnejšie než ľudské. Pán Boh mal plán s týmto svetom a realizoval ho. Boží Syn vyrástol a zasiahol do dejín. A tak sa chceme spoločne zamýšľať nad tým, do akého sveta vstúpil, čo priniesol a čo nám dnes prináša. Do akého sveta teda vstúpil Ten, na príchod ktorého dnes myslíme? Vstúpil do sveta, v ktorom bolo veľa zla. Chudobní nemali kde skloniť hlavu a bohatí nemali záujem pomáhať. Ľudia si robili čo chceli, málokto žil podľa Božej vôle. O tom všetkom nám rozprávajú proroci, ktorí ohlasovali príchod Mesiáša dávno pred tým, ako prišiel na svet. Niektorí si mysleli, že sú lepší ako iní, pyšne sa povyšovali, ale nepomohli. Pán Ježiš prišiel na svet a svet ho neprijal. Nie všetci Ho prijali do svojich srdc. O tom nám svedčia evanjeliá. No skúsme sa, milí bratia a sestry, pozrieť okolo seba a povedať, do akého sveta Boží Syn vstúpi dnes? Dnes, keď pozerá na náš svet, nevidí veľké rozdiely. Ja však verím, že aspoň jeden zásadný rozdiel objaví. Všimne si, že túžobne čakáme na Jeho príchod, prijímame ho do svojho srdca a snažíme sa prinášať radosť, dobro, lásku, spravodlivosť, pravdu – to je ovocie jeho pôsobenia v tomto svete.

Vianočné sviatky nás pozývajú, aby sme sa s Pánom Ježišom Kristom dôkladne zoznámili. Vnímať Ho a nechať sa ním viesť a formovať – to je obsah Vianoc. Preto prišiel, aby nás pretvoril svojou láskou. Stretnutie s Božím Synom človeka úplne zmení. Pán Ježiš prišiel medzi nás, aby nás dvíhal keď padáme, aby nám umožnil blížiť sa k Božiemu kráľovstvu. Tak pôsobil vtedy, tak pôsobí dnes. Pán Ježiš Kristus prišiel, aby nás oslobodil od všetkého, čo nám bráni dostať sa do Božieho kráľovstva. Práve v tomto spočíva zmysel odpustenia, ktoré priniesol. Milí bratia a sestry, Božia láska je múdra a tvorivá. Až keď toto pochopíme a dovolíme, aby sa uplatnila v našom živote – až vtedy budú naše Vianoce ozajstné. Až vtedy si uvedomíme, že Vianoce trvajú večne. Takéto Vianoce prajem sebe i Vám všetkým, bratia a sestry. Amen.

Slová

„Na počiatku bolo Slovo... a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho čo povstalo.“

Tento citát z Biblie, ktorým sa jej úžasné čítanie začína, svedčí o tom akú má slovo váhu. Aj Ježiš hovorí, že nie to je hriech, čo prichádza do našich úst, ale to, čo z nich vychádza. Nepriamo tak poukazuje na vyslovené slová, čo neraz páchajú zlo a ktoré si nie vždy uvedomujeme. Grécky filozof poukazuje na objekt slova, ako na predmet, ktorý je najmilší a najkrajší. Tvrdí, že ľudské slovo dokáže pohľadiť, vyznať lásku, dokáže povzbudiť a pochváliť. Na druhej strane však sa slovo človeka môže stať predmetom najhorším a najodpornejším. Ten istý filozof tvrdí, že ľudské slovo dokáže ublížiť, ponížiť lásku, potupiť, ohovoriť. Človek odkedy sa zrodí a začne ako bábätko bľabotať spočiatku len napodobňuje okolie. Ako rastie a dospieva vyjadruje sa na úrovni rodičov, od ktorých odkuká výrazy a vyjadrovanie. Neskôr sa začne vzdelávať a dostane sa k množstvu slovných výrazov i spojení, k vedomostiam, ktoré mu rozšíria obzory i oblasť vedenia a poznania. Slovo teda ako také, dané nám od Boha, slúži na to, aby sme spoznávali a dorozumievali sa. To, čo vyslovujeme, sa v našom okolí odráža a vytvára o nás mienku. Je iba na nás, aké slová z nás vychádzajú a aké myšlienky ich ovplyvňujú. Písmo sväté je tiež zaznamenané prostredníctvom slov. Slova písaných, ktoré zaznamenávajú udalosti okolností a životov ľudí Starého a Nového zákona. Aj Hospodin ktorý dal Mojžišovi na hore Sinaj základné ustanovenia zákona „Desatoro prikázanií“ slovami na dvoch tabuľkách, potvrdzuje dôležitosť a váhu slova vytesaného do skaly. A tak je možné medzi generáciami odovzdávať to, čo zachytili už dávno pred nami. My sa z toho dokážeme poučiť a neraz nás to povzbudí. Slovo je skutočne dôležité. Skrze jeho podobu si môžeme vypočúť kázeň v Chráme Božom, skrze jeho podobu sa môžeme pomodliť, poďakovať i poprosiť Boha o odpustenie. Vďaka Slovu, ktoré bolo na počiatku vznikajú texty na oslavu Pána. Píšu sa články kresťanského charakteru, ktoré, podobne ako je to v našom Evanjelickom slove, sú potechou i povzbudením našich životov. Opakom pravdivých slov je štýl písaný v bulvárnej literatúre. Nie vždy sa zakladá na pravde. Oslávme ale slovo ako také, a hľadajme iba jeho pekné podoby smerujúce k láske a svornosti. Nielen v tento vianočný čas okolo stromčeka, pod ktorým sú darčeky. Prosme Pána o to, aby nám vkladal do úst len pekné slová a to počas celého plynutia našej časnosti. Diabol nás pokúša a my často krát podľahneme, haníme a sťažujeme sa svojimi ústami, nadávame a kľajeme. To pomyselným mocnostiam zla veľmi dobre vyhovuje, pretože tak môžu pôsobiť rozkol medzi evanjelickou komunitou, medzi ľuďmi v našom štáte. Diabol a sily zla sú potešení, keď sa nám nedarí, keď sa ponosujeme a obviňujeme zo svojho nešťastia okolie. Budme teda hodní nasledovania Krista, kráčajme v jeho stopách po púšti a prosme ho o to, aby nám vkladal do úst len láskavé slová plné Božieho pokoja. Nech nám pripomínajú slová našej matky, keď sme boli ešte len maličkými. Ku kolíske plnej radosti nepatria oplzlosti a ani nepokoj. Je to i symbolické, pretože prežívame Advent. Vyvrcholením vianočných večerov je príchod. Príchod dieťaťa práve do tej kolísky, okolo ktorej stojíme a chceme prehovoriť. Niektorí sme mlčky v úzase, nad touto krásnou udalosťou príchodu Spasiteľa. Niektorí o tom píšeme, niektorí vo svojich príhovoroch šírimo a svätíme svetlo Kráľa kráľov z kazateľníc. Všetko je to možné robiť iba vďaka obyčajnému Slovu, ktoré bolo na počiatku. Zachovávajme pokoru pred tým, čo vychádza z úst. Často krát

skôr hovoríme ako myslíme, vynášame nespravodlivé sudy. Aj vďaka slovu, ktoré ohovára mňa či teba. Nik však nemá toľko chleba, aby každému zapchal ústa k spokojnosti. Snáď to nemluvňa v Betleheme pomôže pochopiť nám hriešnikom, že slovo ktoré bolo na počiatku, bolo vyslovené s láskou pre lásku a bolo plné lásky. Pre mňa i pre teba, pre tvoje i susedove deti i vnúčatá. Požehnaný je teda čas, v ktorom očakávame príchod Spasiteľa. Nielen v ňom vážme naše slová. Oslavujme nimi slávu na výsostiach Pánu Bohu a šírme nimin pokoj ľuďom dobrej vôle počas celého roka.

Rastislav Boško

Ako sa darilo deťom z Lisny?

V uplynulom, neľahkom roku išlo udržiavanie ľudových tradícií bokom. V úvode roka, v poslednú fašiangovú sobotu – 22. februára - sa uskutočnila obľúbená fašiangová zabíjačka, spojená s pochovávaním basy. Deti z Detského folklórneho súboru Lisna sa zapojili do sprievodu s maskami a predstavili sa aj v spoločnom programe s Folklórnym súborom Volosán a spevácko-dramatickou skupinou Bazalička. Časy, keď sa spoločné nácviky ani vystúpenia nekonali, si krátili zdieľaním videí s tanečnými prvkami. Veľmi inšpiratívny deň sme prežili v sobotu 5. septembra, keď k nám do Pukanca zavítal choreograf Alfréd Lincke. Podujatie Metodika výučby Ľudového tanca pripravilo Regionálne osvetové stredisko v Leviciach s cieľom oboznámiť členov DFS Lisna a DFS Pečeničan - deti, ale aj dospelých s ľudovými hrami a tanečnými prvkami. Tradičné ľudové hry si chlapci aj dievčatá užili a dobre sa zabávali. Veríme, že podobných vzdelávacích stretnutí sa zúčastníme aj v blízkej budúcnosti.

Intenzívne nácviky detí na sviatočné vystúpenia vždy patrili k adventnému obdobiu. Už sme si zvykli, že spevom a slovom v úlohách pastierov z Betlehema sa deti každoročne prihovárajú návštevníkom Jasličkovej pobožnosti. V roku 2019 sa okrem kostolov v Pukanci a Uhliskách predstavili aj na Vysokej. Takýto záver roka nám všetkým tentoraz bude chýbať, ale pevne veríme, že život sa čoskoro vráti do svojich koľají a deti z folklórneho súboru budú robiť radosť zvykmi našich predkov.

Detský folklórny súbor Lisna Vám praje požehnané vianočné sviatky a veľa zdravia v novom roku 2021!

DFS Lisna

Mgr. Žofia Kysel'ová

Historický pohľad na budovanie stavby evanjelického chrámu Božieho v Pukanci

Pri slávnostnom pripomenutí si 85. výročia posvätenia nášho krásneho evanjelického chrámu sa preniesieme do histórie stavby evanjelického chrámu Božieho v Pukanci, ktorá zároveň odznela aj v deň jeho posviacky 3. novembra 1935, slovami evanjelického farára v Pukanci Viliama Koričánskeho.

Pukanskí evanjelici dávno túžili po novom chráme Božom. Túto túžbu mali od toho času, ako bol postavený starý chrám Boží. V cirkevných zápisniciach z minulého storočia, z toho času, keď tu pôsobil ako farár Samuel Holuby, nachádzajú sa návrhy cirkevníkov so zreteľne vyslovenou žiadosťou: „Postavme si nový chrám Boží!“ A keď táto túžba dostala tak veľhlasného a znamenitého propagátora, akým bol Boží kazateľ Martin Bujna, tá túžba po novom chráme zaspať nemohla. Tejto jeho horlivej práci najkrajším výsledkom bolo to, že v pukanskej cirkvi po desaťročia nebolo krstu, konfirmácie, sobáša, pohrebu alebo inej zvláštnej udalosti, pri ktorej by cirkevníci neboli obetovali na nový chrám Boží. A ako obetí pribúdalo, tak sa blížil aj čas stavby nového chrámu Božieho. Viackrát sa určoval termín stavby kostola, so stavbou chcel začať v roku 1914, ale jeho plán prekazila vojna. Keď v roku 1917 celé evanjelictvo svätilo 400. výročie reformácie, opäť chcel stavať chrám, ale znova to zostalo len pri žiadosti. Veď sám Martin Bujna písal v Cirkevných listoch nasledovné: „*Všetky naše mnohé základiny v prospech stavby chrámu, jehož základ chceli sme položiť toho roku, na deň 400. ročnej pamiatky reformácie, no vojna všetko prekazila.*“ Nebolo mu dané dožiť sa stavby, lebo v roku 1923 si ho povolal Pán do večného stánku.

Keď z vôle Božej prevzal v Pukanci úrad slova Božieho kazateľ Viliam Koričánsky, zo všetkých strán bol zahrnutý otázkami cirkevníkov, kedy budú stavať nový chrám Boží. Keď sa však pozrel do pokladnice uznal, že do stavby chrámu nie je možné a reálne sa pustiť. A tak pracoval spôsobom starým, zbieral obeť. Až po 10. ročnom účinkovaní, keď už bilancia pokladnice dávala možnosť pomýšľať na stavbu, cirkevníci na pamätnom kovente z 23. apríla 1933 návrh jednohlasne prijali a uzavreli jednomyseľne, že chcú stavať nový chrám Boží. Mysleli, že s prácami a stavbou začnú na jar v roku 1934, no vklelnil sa v ich prácu a položil prekážky ten starý nepriateľ. Cieľ práce nepriateľskej bol jeden: prekaziť, zmariť a zničiť naše dielo. Ale, čo chceli nespravili, lebo na našej strane bola pravda a nad ňou náš spravodlivý a milostivý Pán Boh.

So samotnou stavbou chrámu Božieho začali 6. augusta. Vtedy, keď začali robotníci kopať základy pod tento chrám Boží, bola ich radosť veľká. V tejto radosti však čoskoro ustrnuli. Totiž pri kopaní základov narazili na zlú pôdu. V základoch sa objavila mokrá hlina, ktorá bola zlým nosným terénom. Základy sa však usilovali čo najpevnejšie postaviť, v určitých častiach a miestach išli až do 4-metrovej hĺbky. Základy sú odvodnené. So železobetónárskou prácou v základoch sa začalo 23. augusta 1934 večer asi o 5 hodine. A ako sa dvíhali so zeme, tak rástla aj ich radosť. Radosť vyvrcholila a vystupňovala sa dňa 16. septembra 1934, keď bola za veľkej účasti susedných evanjelikov posviacka základného kameňa.

V stavbe sa pokračovalo za mimoriadne pekného a teplého počasia, celý mesiac október a november, dokonca ešte aj v decembri bolo pomerne teplé počasie. Strop kostola bol zabetónovaný 15. novembra a posledné poschodie na veži 24. novembra. Kostol aj veža boli ešte vlnajšieho roku pokryté. Murári zanechali práce tesne pred Vianocami. Po trojmesačnej zimnej prestávke dňa 26. marca 1935 sa opäť začal ruch okolo novostavby chrámu Božieho. 24. marca toho roku bola zadaná maľba oltárneho obrazu

akademickému maliarovi Gwerkovi, s rozmermi 2,5 m x 4 m.

Na nový, ozaj dôstojný organ, v rokoch stavby kostola nemohli hneď pomýšľať, táto myšlienka bola zrealizovateľná až o niekoľko rokov. Dovtedy istý čas poslúžil starý organ zo starého chrámu. Až dňa 9. marca 1941 na konvente bol prijatý návrh, kúpiť nový organ od firmy Bratia Rieger. Na starom organe bolo posledný krát hrané 1. marca 1942. Celý pôst a sviatky odbavovali Služby Božie bez organovej hry. Až prišiel vytúžený deň 12. apríla 1942, kedy sa slávnostne posvätil organ a v tú nedeľu ozval sa ľubozvučný hlas posväteného nového organu, už v podobe, v akej ho poznáme dnes.

3. mája 1935 bol osadený kríž na veži a 8. mája sa začali robiť vnútorné omietky kostola.

28. mája za veľkého nadšenia vytiahli zvony na vežu. Keď po prvý raz zazvonili na tejto novej, vysokej veži, nebolo to bez dojatia. Ľud, ktorí bol vo svojich domovoch, vybehol na dvor, ľud pracujúci v záhradách, či na poliach prestal pracovať. Každý plakal od radosti a dojatia.

Vakovanie išlo dosť rýchlym tempom. Pozoruhodné boli prejavy cirkevníkov v tom čase. Totiž náš chrám Boží vtedy dostával svoju krásu. Robotníci lešenie postupne zberali a chrám Boží zostával stáť v svojej impozantnej jednoduchosti. A keď bol náš chrám Boží hotový, zariadený, neodoprel mu slova uznania ani domáci, ani cudzí.

Na priečelie chrámu sa osadili aj symbolické kresťanské a evanjelické odznaky. A pod týmito kresťanskými znakmi stojí nápis, ktorým sú vystihnuté všetky tie boje, ktoré stavbu predchádzali. Tu je hodno spomenúť, že tento nápis „Když jest Bůh s námi, i kdo proti nám“ bol vyhotovený 18. júla. A práce murárske a remeselnícke okolo nášho chrámu postupne stíchli, prestali. Keď bolo dielo hotové, každý sa tešil, že máme pekný, mohutný a pevný nový chrám Boží. Cirkevníci si takýto chrám aj nepochybne zaslúžili, lebo pekná bola aj tá práca, s ktorou ho stavali. Práca cirkevníkov sa vyznačovala jednomyselnosťou, jednotou a zväzkom pokoja. Ako hovoril slova Božieho kazeteľ Viliam Koričánsky: *„Zaznačiť treba, že každé uzavretie konventuálne z týchto pohnutých rokov bolo jednohlasné. Tí, čo po nás prídu, nech sa učia a vzdelávajú na príklade našej jednomyselnosti“*.

Nie menej krásna bola aj dobročinnosť cirkevníkov na stavbu nášho chrámu, ktorá trvala už od viac desaťročí a na túto stavbu, okrem nepatrnej 5% každoročnej dani, nebola vyrubená žiadna iná daň. Môžeme smelo povedať, že evanjelická cirkev pukanská svoj chrám Boží postavila z dobrovoľných obetí.

Biskup Dr. Samuel Št. Osuský uviedol svoju posväcujúcu reč a kázeň Slova Božieho dňa 3. novembra 1935, pri príležitosti posvätenia chrámu Božieho nasledovnými slovami: *„Nábožné kresťanské slávnostné zhromaždenie! Hlboko dojatí vstupujeme v mene trojjediného Boha do tohto krásneho, nového chrámu Božieho v túto slávnostnú chvíľku. Vstupujeme, aby čo viera a láska vytvorila, vyňaté bolo z každodennosti, slovom Božím a modlitbami posvätené, oddané na službu Božiu. Vstupujeme, obdivujeme a uvažujeme. Obdiv nás korí, zbožnosťou naplňuje a úvaha diktuje: Ajhľa, dielo viery – dielo staviteľského umenia.“* V závere svojich slov a kázne slova Božieho vyslovil nasledovnú ďakovnú modlitbu: *„Vďaka Ti, Bože, že vzbudil si vieru, ktorá i pri prekážkach postavila chrám, Ty si jej pomáhal, pomôž ju i množiť k chrámu nebeskému! Amen.“*

Toto sú záznamy o veľkej práci ľudskej a ešte väčšej pomoci Božej. Tieto dáta sú dejiny kráľovstva Božieho, cirkvi bojujúcej a víťaziacej. Zo všetkého, čo s pomocou Božou naši predkovia vykonali, vdáčne a

radostne spievame chválospev „*Teba, Bože chválime, lebo ak by nám nebola bývala daná pomoc Božia, daromné by bolo ustávanie naše.*“

Skláňam sa i ja osobne pred týmto nesmierne vzácnym veľdielom našich predkov, ktorých počas všetkých čias okrem ťažkej práce sprevádzala láska a viera v nášho trojjediného Pána Boha, Spasiteľa, Posvätiťa, Pomocníka a Utešiteľa. Verím, že tieto historické poznatky sa zachovajú aj pre naše budúce generácie a náš chrám budú mať v takej úcte, v akej ho mali naši predkovania a v akej úcte ho máme aj my v súčasnosti.

PhDr. Mgr. Jana Rievajová, PhD.

Historické okienko

Samuel Čerňanský (13. septembra 1759 - 12. februára 1809)

7.8.1772 dali sme si my, Pukančania, posvätiť za kňaza prvého pána superintendenta, t.j. pána Čerňánskeho brata. Dňa 19.10. 1780 v pukanskej cirkvi inštalovali pána Samuela Čerňánskeho za kňaza.

V roku 1782, dňa 7. 1. náš superintendent pán Čerňanský bol prítomný v našom meste Pukanci, a to kvôli cirkvi evanjelickej, ktorú sme začali budovať.

Túto správu nám zanechal Pukančan Ján Štrpka vo svojom denníku o jednom z prvých kňazov pukanskej evanjelickej cirkvi.)

V roku 1783 si pukanskí evanjelici povolali za slova Božieho kazateľa Samuela Čerňánskeho. Za jeho účinkovania v r. 1784 sa na pozemku darovanom vdovou Schvarcovou, rod. Zrakovou postavil chrám Boží. Na nátlak vtedajšieho magistrátu musel byť postavený podľa prísnych pravidiel, preto mal podobu skôr sýpky ako chrámu. Neprajnosť vtedajšieho pukanského magistrátu išla tak ďaleko, že v chráme nedovolili postaviť ani oltár ani kazateľnicu, to sa udialo až v r. 1794.

Samuel Čerňanský, podľa zápisu o cirkevnom zbore, pôsobil v Pukanci od 19. 10. 1782 - 8.1.1786. Pochádzal z Hnúšte, kde sa narodil dňa 13. 9.1759 farárovi Jánovi Čerňanskému (*4.4.1709 Rajec - †1776 Dolná Strehová) a farárskej dcére - nobilis (zemianke) Zuzane, r. Ruttkay z Vrútok (*1719 - †12.11.1784 Pukanec) † 65r.

Otec Ján pochádzal z meštianskej rodiny, bol básnikom a bibliofilom. Študoval teológiu vo Wittembergu a v Lipsku. Tu sa stal korektorom slovenských kníh v Breitkopfovej tlačiarni. Od roku 1740 bol rektorom školy v Súľove, potom evanjelickým farárom v Paludzi 1742 - 1752, v Hybiach a v rokoch 1757-1760 pôsobil v Hnúšti. Už od študentských čias zbieral staré knihy a rukopisy. Písal verše a duchovné piesne. Korektorskou činnosťou sa zaslúžil o rozkvet slovenskej študentskej a exulantskej literatúry v Nemecku. Je autorom veršovanej didaktickej skladby k výročiu zemetrasenia v Lisabone.

Po smrti otca sa Samuel s matkou rod. Rutkayovou vrátil do Vrútok. Samuel Čerňanský (najmladší zo 7 detí) bol bratom superintendenta Jána Čerňanskeho.

Keď ako 7-ročný stratil otca, vychovávala ho matka, potom sa o neho staral najstarší brat Ján. Študoval v Dolnej Strehovej, B. Štiavnici, Ožďanoch, Levoči a od r. 1773-79 v Prešporku. V r. 1780 sa odobral na univerzitu do Jeny. Keď sa z Nemecka vrátil, bol 6. augusta 1782 vysvätený (ordinovaný) svojím bratom v Štiavnici za kňaza na Turopole, odtiaľ v r. 1783 prešiel do Pukanca, kde zostal 3 roky.

V 1786 bol povolaný do susedných Bátoviec. Tu sa zasnúbil so Zuzanou, rod. Tóthovou, manželstvo však zostalo bezdetné. Zomrel 12. februára 1809 na suchoty (TBC), ktoré boli v ich rodine takmer dedičné. Chorľavel na ne už v Jene. Samuel Čerňanský bol muž vysokej postavy, ustavične kašľajúci, ale keď vystúpil na kazateľnicu, tak kázal takým silným hlasom, až sa obloky triasli. Mravne bol ušľachtilý, správaním príjemný a prívetivý, dobrosrdečný, súcitný, vzdelaný, osvietený teológ, mierny a znášavlivý, dôvtipný mechanik, zbehlý v kreslení, zemepise, matematike, fyzike a v astronómii. Zhotovoval mapy a do kalendára Juraja Palkoviča na rok 1807, zhotovil astronomické hodiny. Podľa Bohuslava Tablica "znal mechanické kumšty" a zostavil aj "machínu elektrickou", ktorou hostí zo zábavy elektrizoval.

Bol autorom piesní v Tranovskom kancionáli, osvetovým pracovníkom, zakladateľom Ústavu česko-slovenskej reči a literatúry pri lýceu v Bratislave - napísal Pamätné príhody hraběte Benyowského v Prešporke (1808). Knihu o Beňovskom v slovakizovanej češtine vydal Samuel Čerňanský vo vtedajšom Prešporke pod názvom Památní příhody hraběte Beňovského začiatkom 19. storočia.

Výnos z vydania knihy venoval vyššie spomenutému slovenskému inštitútu. V dobe, keď bola kniha prvýkrát vydaná v Londýne, začala sa v Maďarskom kráľovstve oživovať slovenská národná identita. 40 rokov pred oficiálnou kodifikáciou slovenského jazyka (1848) preložil Samuel Čerňanský „Memoirs and Travels” do slovenčiny.

Významný slovenský literárny vedec, historik a teoretik Stanislav Šmatlák o S. Čerňanskom napísal v Dejinách slovenskej literatúry:

„Do tohto kontextu sa vlastne zaraďuje aj prekladateľská adaptácia nemeckej predlohy *Pamätné příhody hraběte Beňovského* (Bratislava 1808), ktorej autorom bol *Samuel Čerňanský* (1759 -- 1809), inak známy ako príležitostný básnik a najmä ako prekladateľ poézie Christiana F. Gellerta, jedného z najpopulárnejších básnikov nemeckého osvietenstva. Čerňanský teda ako prvý ponúkol slovenskému čitateľstvu epickú látku,

vychádzajúcu z dobrodružných životných osudov vrbovského šľachtica Mórica Beňovského, ktorá sa bude aktualizovať ešte aj v románovej próze 20. storočia, pravda, v podobe útvaru umelecky poklesnutého a v polohe čítania číro bulvárneho. Naproti tomu Čerňanský vedel do tejto látky vložiť aj čosi zo svojho osvietencky racionalistického svetonázoru a dať tak atraktívny epický sujet do súladu s ideovým ovzduším doby“.

Po smrti Jána Chrastinu v roku 1779 bol Samuel Čerňanský korektorom slovenských kníh v bratislavskej tlačiarni a tiež spoluzakladateľom inštitútu slovenskej literatúry v Prešporoku, r. 1803. Spisy, ktoré vydal: Nábožné písně preložené z Christiana F. Gellerta a aj pôvodné, Prešporok 1787. Keďže prekladal z Gellerta, dávali mu pomenovanie slovenský Gellert. Bol prívržencom takrečenej únie /Epistola posthuma Josephi II... 1790/.

Podľa bibliografie preložil, asi z Gellerta, prózu Příběh švédské hraběnky, údajne z r. 1787).

Nejhlawnější pravidla slow. dobropísebnosti v Štiavnici 1802.

V Hamaliarovej agende sú tiež niektoré jeho modlitby, buď preložené alebo pôvodné. Okrem toho zložil aj 13 piesní pre kancionál, ktorý Martin Hamaliar chcel vydať.

Bol autorom mnohých duchovných piesní, v Zpěvníku sa od neho nachádza 7 piesní. (Z 759, ES, č.p. 407 - „Teba, Otče, vrúcne ctíme, ďakujeme zvlášť teraz, ...“). Toľko o ňom Naučný Slovník od Dr Fr. L. Riegera str. 507 a 508."

Mgr. Ľ. Ponická

Kúzlo Vianoc

Rok čo rok rozmýšľam, čo to môže byť za krásne poslanstvo, ktoré sa tak hlboko vrylo do ľudských srdc. Čo je to za mocné slovo, ktoré dokáže zaujať ľudí na celom svete. Čo je to za kúzlo, ktoré nás prinúti zastaviť sa a premýšľať. Aspoň na chvíľu, veď času nemáme nazvyš. Ale na ten jeden okamih to predsa dokážeme a celý rok sa tešíme na rozžiarené detské očka. Vidíme stromček, prestretý stôl, darčeky, možno aj Betlehem a vtedy sa nám v myšliach vynorí ten zázračný príbeh. Tmavá noc, všetko spí, len pastieri strážia svoje ovečky. Možno aj trochu zaspali, keď sa to stalo. „Pastieri, pastieri, hore vstaňte, Božieho Syna privítajte.“ Hlas z neba sa rozliehal po celej stráni, možno sa aj trochu báli, možno hneď neverili vlastným ušiam ani očiam, no uverili svojmu srdcu. Uverili hlasu anjela a už ich nič nemohlo zadržať. Práve ich - jednoduchých ľudí - ako prvých osloví Boží posol a zvestuje im narodenie dieťaťa, Kráľa a Spasiteľa i ponáhľajú sa na to miesto, aby sa s ním mohli stretnúť.

Pastieri pochopili, čo je pre ich život podstatné. Nuž a niekde v diaľke boli oslovení ďalší muži. Skúmali nebeský úkaz, až sa rozhodli, že pôjdu za ním. Poznali prorocstvo a poslúchli hlas svojho srdca. Hviezda ich priviedla k dieťaťu. Človek by si myslel, že túto scénu nemôže nič pokaziť. No veľmi sa mýlime. Ľudská zloba a závisť, tá dokáže pokaziť úplne všetko. Nájďme Dieťaťko v plienočkách v chudobnej maštali, pretože nebolo toho, kto by ho prichýlil vo svojom dome. Plné hostince, smiech a bohato prestreté stoly, len pre Neho nie je nikde miesto. Aj ten najmocnejší vtedajšieho sveta zo strachu chce sa zbaviť dieťaťa. Takto sa miešajú pocity pod vianočným stromčekom. Ľudská neláska a Božia všeláska. Boží Syn prišiel na svet a priniesol tie najvzácnejšie dary. To je to kúzlo vianočné, príbeh o láske, nádeji a

viere. Nesústred'ujme sa len na jedlo, pitie, oblečenie a ozdoby, hračky, lebo to nám bráni v prežívaní vianočného kúzla. Skúsme si dať iné dary, nech tento rok zavládne v našich srdciach láska a pokoj, veď tie teraz tak veľmi potrebujeme.

Svetlo

Vianoce, Vianoce
už ste tu zas,
stromček sa ligoce,
už je váš čas.

Hviezdičky na nebi
žiaria jak vtedy,
len jedna tam chýba
má svietiť z nás.

Povedie ligot jej
mňa, ich aj teba,
tak ako vedie nás
náš Pán Boh z neba.

Myslíme na lásku,
pokoj a radosť,
no často chýba nám
najvzácnejší hosť.

Otvorme mu dvere
do našich domovov,
by s nami pri stole
na Štedrý večer bol.

Otvorme mu srdcia,
aby s nami zostal
už na celý čas
ako hviezdny jas.

Myslíme na Lásku,
Pokoj a Radosť,
aby viac nechýbal
Najvzácnejší Host.

Požehnané Vianoce, prítomnosť Ducha Svätého a Lásky Božej prajú Schvarcovci

Pour Féliciter 2021 (a hlavne odcovidovaný)

Jubilanti

Naším milým bratom a sestram, ktorí sa v roku 2020 v mesiacoch júl- december dožívajú okrúhlych narodenín prajeme veľa Božieho požehnania, veľa úspechov v práci a veľa radosti v kruhu najbližších: Viliam Rakšány, Jana Hajdamárová, Milan Ďurčinka, Samuel Kováčik, Vladimír Hudoba, Anna Styková rod.Sudorová, Mária Bieliková r. Krajčová, Ing. Slávka Molnárová, Ján Bosák, Daniel Korbeľa, Miloslav Moravčík, Ivan Foltán, Margita Foltánová, Miroslav Korbeľa, Ing. Ingrid Zambojová, Oskar Sajka, Miroslav Korbeľa ml., Ján Debnár, Ľuboš Macko, Milota Weincillerová, Katarína Macková, Richard Zamboj ml., Lucia Aláčová, Ľubica Ľuptáková, Mária Čechová, Mária Bahnová

Redakčná rada: *Jana Lauková*

Jana Rievajová

Veronika Schvarcová

Ludmila Ponická

Žofia Kysel'ová

Rastislav Boško